

የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አሰጣጥ መመሪያ ቁጥር 73/2013

Tax Clearance Certificate Issuance Directive No. 73/2013

የገቢዎች ሚኒስቴር
Ministry of Revenues

የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አሰጣጥ መመሪያ ቁጥር 73/2013

እዳቸውን ከፍለው ላጠፍቀቁ ወይም በመከፍል ላይ ላሉ ታክስ ከፋዮች የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት ስለማስገኘት ሁኔታ መወሰን በማክፈሉ፤

የገበያዎች ሜስቴር በታክስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 983/2008 አንቀጽ 61(2) በተሠጠው ሥልጣን መሠረት ይህን መመሪያ አወጥቷል፡፡

1. አጭር ዕረፍ

ይህ መመሪያ “የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አሰጣጥ መመሪያ ቁጥር 73/2013” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገላለጽ ሌላ ትርጉም ካላሰጠው በስተቀር ለዚህ መመሪያ አፈፃፀም -

1/ “የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት” ማለት አንድ ታክስ ከፋይ የታክስ ክፍያ ግዴታውን መወጣቱን ወይም እየተወጣ መሆኑን የሚገልጽ ከታክስ ባለስልጣኑ በጽሁፍ የሚሰጥ ማረጋገጫ ነው፡፡

2/ “ከአቅም በላይ የሆነ ምክንያት” ማለት ታክስ ከፋዩ ሊያስወግደው የማይችል በተፈጥሮ ወይም በሰጡ ሰራሽ ምክንያት በተወሰነ አካባቢ የሚከሰት ወይም የተነሳ ጦርነት፣ የመድን ሽፋን የሌላቸውና በንግድ ስራው ላይ ጫና የሚፈጥር እንደ ዝርፊያ፣ ጎርፍ፣ ቃጠሎ፣ የመሬት መንቀጥቀጥ፣ መብረቅ፣ ተምች የመሳሰለ አደጋ ወይም ጽኑ ህመም ወይም ሞት ሲሆን በድርጅት ወኪሎችና እንደራሴዎች የደረሰ ጽኑ ህመም ወይም ሞትን ይጨምራል፡፡

3/ “ጽኑ ህመም” ማለት በታክስ ማስታወቂያ ጊዜ ውስጥ ተንቀሳቅሶ መስራት የማያስችልና በታወቀ የህክምና ተቋም የሚረጋገጥ ከባድ ህመም ነው፡፡

4/ “ከፍተኛ የስጋት ደረጃ” ማለት በታክስ ጊዜው ውስጥ የታክስ ባለስልጣኑ በስጋት መምረጫ መስፈርትን መሰረት በማድረግ ታክስ ከፋዩን የሚመድብበት ከፍተኛ የስጋት ደረጃ ነው፡፡

- 5/ “መካከለኛ የስጋት ደረጃ” ማለት በታክስ ጊዜው ውስጥ የታክስ ባለስልጣኑ በስጋት መምረጫ መስፈርትን መሰረት በማድረግ ታክስ ከፋዩን የሚመድብበት መካከለኛ የስጋት ደረጃ ነው፡፡
- 6/ “ዝቅተኛ የስጋት ደረጃ” ማለት በታክስ ጊዜው ውስጥ የታክስ ባለስልጣኑ በስጋት መምረጫ መስፈርትን መሰረት በማድረግ ታክስ ከፋዩን የሚመድብበት ዝቅተኛ የስጋት ደረጃ ነው፡፡
- 7/ “አጠቃላይ አዲት” ማለት አዲት የሚያስፈልገው የታክስ ክሊራንስ ምስክር ወረቀት አገልግሎት የጠየቀ ታክስ ከፋይ የሒሳብ መግለጫና ደጋፊ ሰነዶች እንዲያቀርቡ በማድረግ መከፈል የሚገባው ያልተከፈለ ታክስ ስለመኖሩ ዝርዝር ወይም ጥልቅ የሒሳብ ምርመራ የሚደረግበት ስርዓት ነው፡፡
- 8/ “አገልግሎት አዲት” ማለት የሰነድ ማረጋገጫ የሚያስፈልገው የክሊራንስ አገልግሎት የጠየቀ ታክስ ከፋይ በታክስ ባለስልጣኑ የሚገኝ መረጃ እና እንደአስፈላጊነቱ ከሶስተኛ ወገን ከሚገኙ መረጃዎች ጋር በማመሳከር መከፈል የሚገባው ያልተከፈለ ታክስ ስለመኖሩ የሚደረግ የሂሳብ ምርመራ ስርዓት ነው፡፡
- 9/ “የንግድ ሥራ ሀብት” ማለት የንግድ ሥራ በማከናወን ሂደት በሙሉ ወይም በከፊል የንግድ ሥራ ገቢ ለማግኘት የተያዘ ወይም ጥቅም ላይ የዋለ ሀብት ነው፡፡
- 10/ “አዋጅ” ማለት የፌዴራል ታክስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 983/2008 ነው፡፡
- 11/ “የታክስ ባለሥልጣን” ማለት የገቢዎች ሚኒስቴር፣ የአዲስ አበባ እና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር ገቢዎች ባለስልጣን ማለት ሲሆን ቅ/ጽ/ቤቶቻቸውንም ይጨምራል፡፡
- 12/ “ሚኒስቴር” ማለት የገቢዎች ሚኒስቴር ሲሆን የሚኒስቴሩን ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶች ይጨምራል፡፡
- 13/ በዚህ መመሪያ ውስጥ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላት በፌዴራል ገቢ ግብር አዋጅ እና በፌዴራል ታክስ አስተዳደር አዋጅ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፡፡
- 14/ በዚህ መመሪያ በወንድ ጾታ የተገለፀው ለሴትም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ መመሪያ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት በማጠቃለያ የታክስ ክፍያ ግዴታቸውን በተወጡ ወይም እየተወጡ ባሉ ወይም በማወጡ ታክስ ከፋዮች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

4. የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት የሚከተሉትን የአገልግሎት ዓይነቶች፤

- 1/ የንግድ ስራ ፈቃድ ወይም የመጽሐፍ ፈቃድ ለማድረግ ወይም ለመመለስ፤
- 2/ በጨታ ለመከፈል ወይም ለመጠጣት፤
- 3/ ለተሽከርካሪዎች ወይም የኮንስትራክሽን ማሽን ሪ ዓመታዊ ምዝገባና ምርመራ /ከላወዱ/ ለማድረግ፤
- 4/ የባንክ ብድር ለማግኘት፤
- 5/ ለተሽከርካሪ ቅሪት የመደን ካሳ ለማግኘትና የሰሌዳ ለወጥ ለማድረግ፤
- 6/ የድርጅት ስም ወይም አድራሻ ለመለወጥ፤
- 7/ ጥቅም የሚከፈልበት የካፒታል ሃብት ለመስተላለፍ ፤
- 8/ ድርጅት በክፍል ወይም መሉ በመሉ ለመዝጋት ወይም ዘርፍ ለመቀየር፤
- 9/ የባለቤትነት ስም ምዝገባ የማይሰፈልገውን የንግድ ስራ ሀብት ለመሸጥ ወይም ለመስተላለፍ፤
- 10/ ህጋዊ ህልወና የነበራቸው ድርጅቶች በአንድ ላይ ለማድረግ ወይም ለማዋሃድ፤
- 11/ የንግድ መደብር ለሌላ አካል በሽያጭ በስጦታ፤ በወርስ ወይም በመሰለፍ ለመስተላለፍ፤
- 12/ ከመቀጠር በጣሻ ገቢ ላይ ግብር ስለመከፈሉ ለተቀጣሪው የሚገኝ ማረጋገጫ
- 13/ የከፍተኛ ትምህርት የወጪ መጋራት ተጠቃሚ በትምህርት ዘመኑ የተጋራውን ወጪ በአገልግሎት ወይም በክፍያ ስለመወጣቱ የሚገኝ ማረጋገጫ
- 14/ ሌሎች ተመሳሳይ አገልግሎቶችን ለማግኘት፡፡

5. የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት አገልግሎት ለማግኘት መሟላት የሚገባቸው ቅድመ ሁኔታዎች፤

- 1/ ማንኛውም ታክስ ከፋይ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ለማግኘት ማሟላት የሚገባው ቅድመ ሁኔታ፤
 - (ሀ) የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት እንዲሰጠው በጽሑፍ ጥያቄ ማቅረብ፤
 - (ለ) ወዛፍ የታክስ ዕዳ ወይም ወቅታዊ የታክስ ክፍያ የፈጸመ መሆን፤
 - (ሐ) ወዛፍ የታክስ ዕዳ ወይም ወቅታዊ የታክስ ዕዳ ለመክፈል የክፍያ ስምምነት የገባና በወሉ መሠረት እየተከፈለ ስለመሆኑ የሚረጋግጥ ማቅረብ፤

(መ) በደረሰው የታክስ ወሳኔ ማስታወቂያ ላይ ቅሬታ ያለው ታክስ ከፋይ በታክስ ወሳኔ ቅሬታ አጣፊ የስራ ክፍል ወይም ይግባኝ ሰሚ ኮሚሽን ወይም በየደረጃው ለሚኖር ፍርድ ቤት ቅሬታውን አቅርቦ በመታየት ላይ የሚኖር ስለመሆኑ የጽሁፍ ማስረጃ ማቅረብ አለበት፡፡

2/ ታክስ ከፋዩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለፀው ቢኖርም ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ሳያሟሉ ወይም ሳያረጋገጥ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ሊሰጠው አይችልም፡፡

(ሀ) ቀጥተኛ ያልሆነ ታክስ እና ከተከፋይ ሂሳብ ላይ ተቀንሶ የሚከፈል ግብር ለታክስ ባለስልጣኑ ገቢ መደረጉ እንደተጠበቀ ሆኖ ታክስ ከፋዩ የታክስ ነፃ መሆኑ ያለው ስለመሆኑ ወይም በግብር እጩታ ጊዜ ላይ ያለ ስለመሆኑ ከሚመለከተው አካል የተሰጠ የጽሁፍ ማስረጃ፤

(ለ) በታክስ ከፋይነት በግብር ዓመቱ ያልተመዘገበ ከሆነ የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር አለመወሰዱ እና የታክስ ፋይል በስሙ አለመከፈቱ እስኪረጋገጥ፤

(ሐ) በንግድ ሥራ ፈቃዱ ምንም ዓይነት ሥራ አለመስራቱን የገለጸ ታክስ ከፋይ አለመከፈቱ እስኪረጋገጥ፤

(መ) በኮንስትራክሽን ማሽነሪ ማከራየት ዘርፍ የተሰማራ ታክስ ከፋይ በታክስ ጊዜው ታክስ ያልከፈለው ማሽነሪው በመባላሸቱ ምክንያት መሆኑንና ይህንኑ በታክስ ህጉ መሠረት ማስታወቁን እና ለዚህም በ3ኛ ወገን የተረጋገጠ ማስረጃ እስኪያቀርብ፤

(ሠ) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) (መ) አፈጻጸም ታክስ ከፋዩ ለፈቃድና ቦሎ ማደሻ ክሊራንስ ሲጠይቅ የኮንስትራክሽን ማሽነሪ በመባላሸቱ ምክንያት ያለመስራቱን በ30 ቀናት ውስጥ ማስታወቁ እስኪረጋገጥ፤

(ረ) ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) (መ) አፈጻጸም በፊደል (ሠ) ከተጠቀሰው በተጨማሪ የኮንስትራክሽን ማሽነሪ ለመሸጥ ከሆነ ማሽነሪው ከቆየበት ቦታ (ጋራሻ) ወይም ከቆመበት ቀበሌ አስተዳደር ማረጋገጫ ማስረጃ እስኪያቀርብ፤ እስኪረጋገጥ፤

(ሰ) በትራንስፖርት ዘርፍ የተሰማራ ታክስ ከፋይ በታክስ ጊዜው ታክስ ያልከፈለው የተሸከረካሪው ሊብሬ እና ታርጋ ለመንገድ ትራንስፖርት በመመለሱ ወይም መድን ድርጅት ቅሪት አካሉን በመረከቡ ምክንያት ስለመሆኑ የሚረጋገጥ ማስረጃ እስኪያቀርብ፤

(ሸ) የከፍተኛ ትምህርት የወጪ መጋራት ተጠቃሚ የአገልግሎት ግዴታውን የተወጣ ስለመሆኑ የጽሑፍ መረጃ እስኪያገኝ ወይም የሚፈለግበትን ክፍያ እስኪፈጽም ድረስ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት መስጠት አይቻልም፡፡

(ቀ) በዚህ መመሪያ የተደነገገው ቢኖርም ከታክስ ከፋዩ የሚፈለገው ታክስ የሚበሰብ ስለመሆኑ ስጋት ሲኖረውና ታክሱ በአስቸኳይ መከታተል ያለበት ሆኖ ሲገኝ ታክሱ ሳይሰበሰብ ለታክስ ከፋዩ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት መስጠት አይቻልም፡፡

6. ክለራንስ ለመስጠት አዲት የማያስፈልጋቸው አገልግሎቶች

1/ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ (1) የተገለጹት ሁኔታዎች እስከተሟሉ ድረስ ከዚህ በታች ለተዘረዘሩት አገልግሎቶች ታክስ ከፋዩን አዲት ማድረግ ሳያስፈልግ የታክስ ክለራንስ የምክክር ወረቀት ሊሰጥ ይችላል፡፡

(ሀ) ንግድ ስራ ፈቃድ ወይም የመጥ ፈቃድ ለማድረግ፤

(ለ) ጨታ ለመሳፈል ወይም ለመስተፍ፤

(ሐ) ለተሽከርካሪዎች ወይም ለኮንስትራክሽን ማሽኑሪዎች ዓመታዊ ምዝገባና ምርመራ /ክላውዶ/ ለማድረግ፤

(መ) የባንክ ብድር ለማግኘት፤

(ሠ) የመድን ካሳ ለማግኘትና የተሽከርካሪ ሰሌዳ ለወጥ ለማድረግ፤

(ረ) የድርጅት ስም ወይም አድራሻ ለመለወጥ፤

(ሰ) የንግድ ስራ ሀብት መቀነስን ሳይጨምር የንግድ ዘርፍ ቅነሳ፤

(ሸ) ድርጅቶች እንደገና ተደራጅተው ሲዋሀዱ የተዋሀደውን ድርጅት የታክስ ዕዳ አካቶ የማዋሃዱ ስለመሆኑ የፀደቀ ሰነድ ከቀረበ፤

2/ የክለራንስ ጥያቄ በቀረበበት ጊዜ የታክስ ወሳኔ መስታወቂያ የተሰጠው እና ያልተከፈለ የታክስ ዕዳ ያለበት ታክስ ከፋይ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (መ) መሰረት አዲት ሳይደረግ የባንክ ብድር እንዲወስድ ክለራንስ የሚሰጠው ዕዳውን የከፈለ እንደሆነ ወይም ለመሳፈል የባንክ ዋስትና ያቀረበ እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለጸው ቢኖርም ታክስ ከፋዩ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ሊሰጠው የማቻለው፡፡

(ሀ) ታክስ ከፋዩ ዓመታዊ የንግድ ትርፍ ግብር መስታወቂያ እና መሳፈያ የመጨረሻ ቀን ከመድረሱ በፊት የንግድ ስራ ፈቃድ ለማድረግ፤ በጨታ ለመስተፍ፤ የባንክ ብድር ለመወሰድ እና የጉዳት ካሳ ለማግኘት የሚቀርብ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ጥያቄ ከሆነ

ጥያቄው ከቀረበበት የግብር ዘመን በፊት ላሉት ጊዜያት ታክሱን አስታወቆ ግዴታውን የተወጣ ስለመሆኑ፤ እና

(ለ) የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት የተጠየቀበትን አገልግሎት አይነትና የተፈለገበትን ምክንያት የሚያስረዳ ማስረጃ ሲያቀርብ ብቻ ይሆናል፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በፊደል ተራ (መ) የባንክ ብድር ለማግኘት የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት እንዲሰጠው ለጠየቀ ሰው የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት የሚሰጠው ጥያቄ አቅራቢው የንግድ ሥራ ያልሰራና በግብር ከፋይነት ያልተመዘገበ ከሆነ የታክስ ባለሥልጣኑ አነስተኛ ግብር ከፋዮች ቅ/ጽ/ቤት ከሚገኝ ቋት ተገቢውን ማግኘት አድርጎ ጠያቂው በንግድ ሥራ አለመኖሪያቱን በሚረጋገጥ ይሆናል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 (ሐ) የተገለጸው ቢኖርም የንግድ ስራ ፈቃድ አወጥተው የንግድ ሥራ ያልሠሩ ታክስ ከፋዮች የንግድ ስራ ፈቃድ ለመመለስ ጥያቄ ሲያቀርቡ ከታክስ ባለስልጣኑ የስራ ክፍሎች እና ከሶስተኛ ወገን ሚገኝ በማግኘት የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት የሚሰጥ ይሆናል፡፡

7. የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ከመስጠቱ በፊት አዲት የሚያስፈልጋቸው አገልግሎቶች

1/ የሚሰጠው ወይም የሚላለፈው የንግድ ስራ ሀብት ከሃምሳ በመቶ ያነሰ ከሆነ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ከመስጠቱ በፊት አገልግሎት አዲት ስራ መከናወን አለበት፡፡

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (1) የተደነገገው ቢኖርም በከፍተኛ እና በመካከለኛ ግብር ከፋዮች ቅ/ጽ/ቤት የሚከተሉትን ታክስ ከፋይ በግብር ዘመኑ መካከለኛ እና ዝቅተኛ የስጋት ደረጃ ላይ የሚገኝ ከሆነ በሚከተሉት አገልግሎቶች ላይ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ከመስጠቱ በፊት አገልግሎት አዲት መደረግ አለበት፤

(ሀ) ከሃምሳ በመቶ በላይ የንግድ ስራ ሀብት ለመሸጥ ወይም ለመስተላለፍ፤

(ለ) ድርጅትን በከፊልም ሆነ በመጥ ለመዘጋት፤

(ሐ) የንግድ ዘርፍ ለመቀየር ወይም ለመቀነስ ከሆነ፤

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (2) የተደነገገው ቢኖርም በከፍተኛ እና በመካከለኛ ግብር ከፋዮች ቅ/ጽ/ቤት የሚከተሉትን ታክስ ከፋይ በግብር ዘመኑ በከፍተኛ የስጋት ደረጃ ላይ የሚገኝ ከሆነ በሚከተሉት አገልግሎቶች ላይ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ከመስጠቱ በፊት አጠቃላይ አዲት መደረግ አለበት፤

(ሀ) ከሃምሳ በመቶ በላይ የንግድ ስራ ሀብት ለመሸጥ ወይም ለመስተላለፍ፤

(ለ) ድርጅትን በከፊልም ሆነ በመጥ ለመዘጋት፤

(ሐ) የንግድ ዘርፍ መቀየር ወይም መቀነስ ከሆነ፤

(መ) ድርጅቶች በአንድ ላይ ለመደራጀት ወይም ለመዋሀድ በወህደት የሚፈጠረው ድርጅት የተዋሀደውን ድርጅት የታክስ ዕዳን ለመከፈል ግዴታ ገብቶ የመዋሃዱ ስለመሆኑ የሚያስረዳ ሰነድ ከቀረበ፤

(ሠ) የንግድ መደብሩን ለሶስተኛ ወገን በሽያጭ በስጦታ ወይም በወርስ ለማስተላለፍ፤

4/ በየትኛውም የስጋት ደረጃ ላይ የሚገኝ የአነስተኛ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ታክስ ከፋይ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት እንዲሰጠው ሲጠይቅ ከሀምሳ በመቶ በላይ የሆነውን የንግድ ስራ ሀብቱን ወይም የንግድ መደብሩን ለሶስተኛ ወገን በሽያጭ በስጦታ ወይም በወርስ ለማስተላለፍ ወይም የንግድ ስራውን ለማቋረጥ ካልሆነ በስተቀር በአገልግሎት አዲት ብቻ የሚከተላቸው ይሆናል፡፡

5/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (4) መሰረት የተገለፀው ቢኖርም የአነስተኛ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት ታክስ ከፋይ ከሀምሳ በመቶ በላይ የሆነውን የንግድ ስራ ሀብቱን ወይም የንግድ መደብሩን ለሶስተኛ ወገን በሽያጭ በስጦታ ወይም በወርስ ለማስተላለፍ ወይም የንግድ ስራውን ለማቋረጥ የክለራንስ ምክክር ወረቀት ጥያቄ በማቀርብበት ጊዜ አጠቃላይ አዲት ተከናወኖ ዕዳ የሌለበት መሆኑ ሲረጋገጥ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀቱ ይሰጠዋል፡፡

8. የታክስ ዕዳ ስለመኖሩ ማሻሻል እና የታክስ ስሌት የሚያስፈልጋቸው አገልግሎቶች

1/ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5 ንዑስ ቁጥር (1) እና (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ከመስጠቱ በፊት ለማስተላለፍ አገልግሎቶች አስፈላጊው መሆኑን መደረግ አለበት፡፡

(ሀ) ጥቅም የሚከፈለበት የካፒታል ሃብት ማስተላለፍ፤

(ለ) ድርጅቶች በአንድ ላይ ለመደራጀት ወይም ለመዋሀድ በወህደት የሚፈጠረው ድርጅት የተዋሀደውን ድርጅት የታክስ ዕዳን ለመከፈል ግዴታ ገብቶ የመዋሃዱ ስለመሆኑ የሚያስረዳ እና የቴምበር ቀረጥ የተከፈለበት ወል ከቀረበ፤

(ሐ) የከፍተኛ ትምህርት የወጪ መጋራት ግዴታን ስለመወጣት ማረጋገጥ ሲጠየቅ፤

(መ) ከመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ስለመክፈሉ፤

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) (መ) መሰረት ለተቀጣሪ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ለመስጠት ቀጣሪው የስራ ግብር የተከፈለ ስለመሆኑ ለታክስ ባለስልጣኑ በጽሑፍ ማረጋገጫ ማቅረብ አለበት፡፡

9. የስጋት ደረጃ ያልወጣቸው አገልግሎት ጠያቂዎች የሚከተሉትን ዓይነቶች

- 1/ የታክስ ክለራንስ የምክክር ወረቀት በዚህ መመሪያ አንቀጽ 4 ንዑስ አንቀጽ 8፣ 9፣ 10 እና 11 የተገለፁትን አገልግሎቶች የሚጠይቁ ከሆነ የስጋት ደረጃ እንዲወጣቸው ይደረጋል፡፡
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (1) መሰረት የስጋት ደረጃ የወጣቸው ግብር ከፋዮች እንደ አግባብነቱ በዚህ መመሪያ አንቀጽ (7) መሰረት ይስተናገዳሉ፡፡
- 3/ በዚህ መመሪያ ንዑስ ቁጥር 1 መሰረት በተሰራው የስጋት መስፈርት መሟላት መሰረት በከፍተኛ የስጋት ደረጃ ላይ የተመደቡት ታክስ ከፋዮች መረጃ ለታክስ አዲት ዳይሬክቶሬት እና ለስጋት ስራ አሙር ዳይሬክቶሬት በየወሩ ይላካል፡፡

10. የአገልግሎት አዲት ወይም አጠቃላይ አዲት ወይም የታክስ ስሌት ግኝትን መሰረት በማድረግ

ስለሚጠጥ ውሳኔ

ማንኛውም ታክስ ከፋይ በዚህ መመሪያ መሰረት በአገልግሎት አዲት ወይም በአጠቃላይ አዲት ወይም የታክስ ስሌት ተከናወኖበት በግኝቱ መሰረት ሊከፈል የሚገባው የታክስ ዕዳ ያለበት መሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ ዕዳውን ሳይከፍል ወይም የከፍቶ ስምምነት ሳይገባ ወይም የባንክ ዋስትና ሳያሰግዝ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት አይሰጠውም፡፡

11. በልዩ ሁኔታ የታክስ ክለራንስ የምክክር ወረቀት ስለመስጠት

በዚህ መመሪያ አንቀጽ 5(1) ላይ የተደነገገው ቢኖርም አኮኖሚያዊ፣ አስተዳደራዊ ወይም ማህበራዊ በሆኑ ምክንያቶች ሚስትና ወይም የሚጠቀሙ ኃላፊ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት በልዩ ሁኔታ እንዲሰጥ ሊወሰን ይችላል፡፡

12. የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት የሚገለግልበት ጊዜ

ለታክስ ከፋይ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት የሚገለግለው፡-

- 1/ በጩታ ለመተፍ ወይም ከባንክ የብድር አገልግሎት ለማግኘት ከሆነ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ እስከ 6 ወር ድረስ ፤
- 2/ የንግድ ፈቃድ ለማስደስ፣ ተሽከርካሪን ለማስፈተሽ (ካላወዱ ለማስደረግ) የሚጠጥ የታክስ ምክክር ወረቀት ከሆነ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ፡
 - (ሀ) በኢትዮጵያ የበጀት ዓመት ሂሳባቸውን ለመዘጋጀት እስከ ሰኔ 30 ቀን ድረስ፤
 - (ለ) ሂሳባቸውን በራሳቸው የሂሳብ ጊዜ ለመዘጋጀት እስከ ሂሳብ ጊዜያቸው ማጠናቀቂያ ቀን ድረስ ብቻ የሚገለግል ይሆናል፡፡
- 3/ የንግድ ስራቸውን በከፊል ወይም በሙሉ ለማቋረጥ፣ የባለቤትነት ስም ለወጥ ለማድረግ ወይም የንግድ ሀብትን ለማስተላለፍ የሚጠጥ የታክስ ክለራንስ የምክክር ወረቀት ከሆነ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ ለሦስት ወራት፤

4/ የከፍተኛ ትምህርት የወጪ መግለጫ ክፍያን በአገልግሎት ወይም ገንዘብ በመክፈል ግዴታውን የተወጣ ተጠቃሚ የሚሰጠው የታክስ ክለራንስ የምክክር ወረቀት የትምህርት መከራከሪያ ለመቀበል ብቻ ያገለግላል፡፡

5/ የታክስ ከፋዮች ምዝገባ እና ስረዛ ዳይሬክቶሬት ለዚህ አንቀጽ አፈጻጸም የሚያስፈልጉ የተለያዩ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ቅጾችን እንደየአገልግሎት አይነቶች በመለየት ያዘጋጃል፡፡

13. የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት አሰጣጥ

ሚስት፡ -

1/ በአንቀጽ 6፣ 7(1) እና 8 በተገለጸው መሠረት ታክስ ከፋዩ ቅድመ ሁኔታውን የፈፀመ መሆኑን ሲያረጋግጥ ለታክስ ከፋዩ ማጥፋታቸውን ባቀረበ በ14 ቀናት ውስጥ የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት መስጠት አለበት፡፡

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ቢኖርም የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት መስጠት የማይቻልበት ምክንያት ካለ ማጥፋታቸውን ባቀረበ በ 14 ቀናት ውስጥ የማይሰጥበትን ምክንያት በጽሁፍ መልስ መስጠት አለበት፡፡

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተገለጸው ቢኖርም የታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት ለመስጠት አጠቃላይ ወይም አገልግሎት አዲት የማይሰፈልገው ከሆነ ማጥፋታቸው ከቀረበበት ቀን አንስቶ ባለው በዘጠኙ ቀናት ውስጥ አዲቱ ተጠናቆ ወጠቱ የሚለጽለት ስለመሆኑ ለታክስ ከፋዩ በጽሁፍ መከላከል አለበት፡፡

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 በተገለጸው ጊዜ ውስጥ የታክስ ክለራንስ ለጠቀሰው ሰው በጽሁፍ ምላሽ ያልሰጠ ሰራተኛው ሆነ ኃላፊ ቅሬታ ሲቀርብበት ባሉት የሰራተኛ አስተዳደር ህጎች ተጠቅሞ ይሆናል፡፡

14. ቅሬታ ስለማቅረብ

ከታክስ ክለራንስ ምክክር ወረቀት አሰጣጥ ጋር በተያያዘ በሚስት፡ አሰራር ላይ ቅሬታ ያለው ታክስ ከፋይ ቅሬታውን ለቅ/ጽ/ቤቱ የታክስ ቅሬታ አጣሪ ስራ ክፍል ማቅረብ ይችላል፡፡

15. የተሻሻሉ መመሪያዎች

1. በመመሪያ ቁጥር 55/2003 የግብር ግዴታን ስለመመገብ በሚጋገሙት የሚሰጥ የምክክር ወረቀት (ክለራንስ) አሰጣጥ በተመለከተ የተደነገገው ክፍል፤

2. በታክስ ክለራንስ ጥያቄ በቅድመ አዲት መደረግ ያለባቸውና የሌላባቸው ግብር ከፋዮችን ለመወሰን የወጣው መመሪያ ቁጥር 128/2009 ፣ እና

3. የታክስ ክለራንስ አሰጣጥን ለመወሰን የወጣ መመሪያ ቁጥር 139/2010 በዚህ መመሪያ ተሽረዋል፡፡

16. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ቀደም ሲል ተጀምረው ፍጻሜ ያላገኙ ጉዳዮች ሲሰራበት በነበረው መመሪያ መሰረት ወሳኔ ያገኛሉ፡፡

17. መመሪያው የማህናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በገበያዎች ሜስቴር ሜስትር ተፈርሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ፣ ቀን 2011 ዓ.ም

አዳነች አበበ
የገበያዎች ሜስቴር
ሜስትር